

Apl. / 1996 / 4/9.95

Krigsforbrytelser

Hvorfor ikke Stalin?

Av Idar Aarheim, Oslo

De tragiske hendelser i Bosnia avstedkommer sterke følelser. Det er forståelig. Historikere og andre intellektuelle med innsikt i de forutsetninger som har skapt konfliktene i det tidligere Jugoslavia, har et særlig ansvar når de trekker inn sammenligninger fra vår nære fortid. Derfor synes jeg professor Bernt Hagtvet kom svært så skjevt ut i sin kommentar i Aftenposten 10. august.

Allerede tittel og undertittel på artikkelen viser det: «Hitler vant krigen – Krigsforbryterne i Bosnia: Nazismens menneskeforakt er gjenskapt». Denne sammenligningen er både søkt og lite treffende. Det hadde gitt langt bedre mening hvis professor Hagtvet hadde skrevet: «Stalin vant krigen. Bolsjevikenes menneskeforakt er gjenskapt i Bosnia». Da hadde Hagtvet (og Aftenposten) hatt belegg for de historiske sammenligninger. Stalin og bolsjevikerne flyttet som kjent hele folkeslag og folkegrupper til Sibir der hundretusener omkom, enten under fordrivningen eller etterpå.

Voldtekt var noe Stalin bare lo av. Overalt hvor den seirende Røde Armé dro frem på slutten av og etter annen verdenskrig, ble titusener kvinner

voldtatt, og iblant drept etterpå. Akkurat de samme skjenselsgjerninger som tidligere kommunistgeneral Mladic og hans offiserskolleger er ansvarlige for i Bosnia.

Råskapen var forresten et påfallende kjennetegn allerede hos Titos partisaner. Til og med ble de påtalt for sin umenneskelige fremferd mot fiender og krigsfanger på slutten av Nürnbergprosessen. Blant annet ble mange fanger kastrert. Dessuten er umenneskeligheten en integrert del av kommunismens internasjonale historie.

Dette burde også Bernt Hagtvet vite, selv om fascisme og nazisme er hans spesialområde. Han er ærlig nok til å innrømme at «Nazistene tok aldri i bruk massevoldtekten». Men hans begrunnelse for dette er en antagelse tatt fullstendig ut av luften. Når de tyske tropper aldri bedrev voldtekter uten å bli straffet av sine overordnede, var det ifølge Hagtvet «antagelig fordi jødiske kvinner ble betraktet som rasemessig underlegne».

Dette er en uhyrlig påstand av en historiker som bør vite bedre. Hvordan vil han da forklare at tyskerne heller ikke tillot voldtekter mot andre befolkningsgrupper i de okkuperte land? Sannsynligvis kunne kvinner gå tryggeste i mørklagte gater under den tyske okkupasjon av Norge enn de kan ved helgetider i dagens opplyste og demokratiske Oslo.